

PROF. DOMINIK PECKA

LISTY
OTCE SYNOVI

D R U H É V Y D Á N Í

M C M X X X I I

NAKLADATELSTVÍ KROPÁČ & KUCHARSKÝ

PRAHA

Veškerá práva vyhrazena.

Tiskem Čsl. Kompas, Praha-Smíchov, Plzeňská třída číslo 79.

LISTY OTCE SYNOVI

NRUS 8743

Ex Consistorio Apostolici administratoris
diocesis Brunensis die 29 Novembris 1930

N I H I L O B S T A T

Dr. METHODIUS MARVAN

censor

I M P R I M A T U R

† JOSEPHUS

Eppus Adrahensis Administrator Apostolicus

L I S T P R V N Í
Ž I V O T

Milý synu!

 o bys asi činil, kdyby tě někdo přepadl v noci a chtěl tě zabít? Vím, synu, že by ses nelek a bránil by ses. A kdybys snad útočníka zranil nebo dokonce zabil, nemusilo by tě trápit svědomí. Každý člověk má právo na život. To právo zaručuje sám Bůh každému člověku. Přikazuje totiž: NEZABIJEŠ!

Není člověka, který by popíral toto přikázání. Milý synu, chrání-li Bůh život těch, kteří se mohou bránit, chrání zajisté i život těch, kteří se ještě bránit nedovedou. A to jsou děti.

Viděl jsi již kolikrát, jak se líhnou kuřátka. Vykubou se ze skořápky a sotva oschnou, již běhají a hledají si potravu. Podobně i jiná zvířata se rodí ve stavu tak dokonalém, že nepotřebují zvláštní ochrany. Člověk však přichází na svět ve stavu velmi nedokonalém. Matka musí krmit, napájet, převinovat dítě. Jak dlouho trvá, než se naučí dítě chodit a mluvit! A kolik let uplyne, než doroste, než vyhodí školu a zvolí si povolání, aby se mohlo samo žít! Do té doby pečují o ně otec a matka.

Proč o ně pečují? Protože je milují, pravda. Ale milují je nejen proto, že k němu cítí přirozenou

náklonnost, ale proto, že Bůh chce, aby rodiče chránili život dítěte.

Pochopíš zajisté snadno, že nejlépe je chráněn život dítěte, které má otce a matku. To by však nestačilo. Otce a matku má konečně každé dítě. Nejšťastnější je dítě, jehož rodiče před Bohem si slíbili a ve svědomí se zavázali, že se budou milovati, dítky dobře vychovávat, sebe vespolek neopouštět až do své smrti. Takovým slibem vstupují muž a žena v nový stav. Nazývá se stavem manželským. Tak se zakládá rodinný život.

Rodinný život je prostředí nejvhodnější pro dítě. V rodině jest život jeho nejlépe chráněn.

To vše je vlastně, synu můj, obsaženo v přikázání: NEZABIJEŠ! A poněvadž Bůh chrání život každého člověka od narození, odporuje vůli Boží, přijde-li na svět dítě, o jehož život není náležitě postaráno. A dobře postaráno jest jen o takové dítě, které se narodí v manželství. A proto Bůh zvláštním přikázáním zapovídá vše, co vede k zrození dítky mimo manželství. To přikázání zní: NESESMILNÍŠ!

Myslím, že's mi porozuměl. Chtěl jsem ti ukázati, že přikázání NESESMILNÍŠ jest jen důsledkem přikázání NEZABIJEŠ! Všichni lidé uznávají, že přikázání NEZABIJEŠ je dobré a prospěšné a že jeho přestoupení je čin proti Bohu i proti lidem. Kdyby všichni lidé správně mysleli, jistě by poznali a uznali, že i přikázání NESESMILNÍŠ je dobré a prospěšné a že jeho přestoupení je

hříchem. A co více, jistě by se báli přikázání toto přestoupiti.

Každý člověk je rád na světě. A není člověka, který by se mrzel, že Bůh ustanovil přikázání NEZABIJEŠ! Každý souhlasí s tímto přikázáním. Tím spíše musí souhlasiti, když Bůh chrání bezbranné a přikazuje: NESESMILNÍŠ!

Smilniti znamená nemilovati nebo špatně milovati — tak jako svésti znamená špatně vésti. Smilní, kdo způsobuje, aby se narodilo dítě mimo manželství. Smilní, kdo koná, kdo si představuje, kdo si přeje konati věci, jichž následkem jest nebo může býti narození nemanželského dítěte.

Kdo chce míti dítě, musí vstoupiti v stav manželský. Kdo nechce míti dítěte a nebo kdo se nechce starati o jeho výživu a výchovu, musí se varovati tělesného styku s osobami druhého pohlaví a také všech skutků, slov, myšlenek, představ a žádostí, které k takovému nedovolenému styku směřují. To je obsahem přikázání šestého.

Snaha a schopnost zachovati přikázání šesté nazývá se cudností. Dokud jsi byl dítětem, byl jsi cudný a nevěděl jsi o tom. Nyní však již přestáváš býti dítětem. V tvém těle se dějí změny: vyvíjejí se ústroje, jimiž se znenáhla stáváš způsobilým, abys později vstoupil v manželství a stal se otcem. I v duši tvé se dějí změny. Často ti připadají na mysl necudné představy a ozývají se

v srdci nepočestné žádosti. To tě nemusí lekat. To jest jen známka, že počínáš býti mužem. To je známka, že se tvoří v duši tvé i v těle tvém síly, určené od Boha, aby uskutečnily největší dílo lásky na tomto světě: zrození nových bytostí lidských. Ty síly však nejsou určeny tomu, aby sloužily nepočestnosti. A proto se musíš rozhodnouti, že jich užiješ tak, jak Bůh ustanovil a že jich nikdy nezneužiješ k zlému. A dle toho si budeš počínati, napadnou-li ti necudné představy nebo ozvou-li se v duši tvé nepočestné žádosti: budeš jim odpírati. Proč je to nutno, povím ti později.

Kdo se snaží žíti cudně, stává se opravdovým mužem. Býti mužem znamená býti silným. Býti mužem znamená ovládati se. Mnozí dospívající hoši si myslí, že je známkou mužnosti, mohou-li se pochlubiti, že se tělesně stýkali se ženou. Zapomínají však, že v necudnosti není nic mužného. Aby někdo mohl se tělesně stýkati, nemusí býti mužem ve vyšším smyslu, to jest, nemusí býti silnou povahou, stačí, je-li přiměřeně vyvinut po stránce tělesné. Tělesný styk s osobou druhého pohlaví není důkazem mužnosti, nýbrž jen důkazem živočišnosti — a to není totéž. Mužné jest ne to, co jest konem smyslné pudovosti, nýbrž to, co jest konem silné vůle a mravního svědomí. Muž je mužem tou měrou, jakou se ovládá. Mužná povaha není nic jiného než silná vůle řízená jemným svědomím.

Jest velmi rozšířeným předsudkem mezi mlá-

deží, že žítí cudně je buď nemožné nebo zdraví škodlivé.

Nemožné jest to ovšem pro ty, kteří živí svoji duši necudnou četbou, nestoudnými obrazy, nepočestnými hovory, písněmi a divadly. Pro ty jest to nemožné. Těžké však není nemožné. Kdyby cudnost byla nemožná, znamenalo by to, že Bůh neměl dosti poznání nebo opatrnosti a lásky, když ustanovil šesté přikázání a dal lidem zákon cudnosti. Bůh neukládá lidem, co by přesahovalo jejich síly. A ukládá-li jim něco těžkého, ukládá jim to jen pro jejich blaho a sílí je svou milostí, aby to konati a zachovávatí mohli.

Škodlivé zdraví? Cudnost nejen neškodí, ale prospívá, jak tvrdí vážní vědci. Celkem platí úsudek lékařské fakulty v Oslo, která na otázku, je-li cudnost škodлива zdraví, odpověděla, že jsou sice známy mnohé choroby vzniklé z pohlavní nezdrželivosti, ale že nelze jmenovati žádné, která by pocházela ze zdrželivosti.

Říká se často: Mládí se musí vybouřiti! Co to znamená? Znamená to snad, že mládí se musí vybouřiti a pak přestati? Jak by to bylo smutné! Mládí musí potrvati! Hřích činí starým. Ti, kteří v mládí všeho okusili, stárnou předčasně a život se jim hnusí. Mladí starci a mladé stařeny — vším přesyceni a sami sobě zhnuseni mohou již čekati jen smrt — ne ŽIVOT!

L I S T D R U H Ý
Š T Ě S T I

Milý synu!

N posledním listě jsem ti vysvětlil, proč jsi byl až dosud šťasten. Ukázal jsem ti, kterak Bůh příkázáním pátým a šestým chránil tvůj život a tvé blaho. Nyní ti povím, jak si máš počínati, abys byl šťasten i v budoucnosti.

Bůh stvořil svět pro člověka. Co na světě jest, pro člověka učiněno jest. Člověku má vše sloužiti a býti mu takřka žebříkem k štěstí. Říkává se, že bez práce nejsou koláče. Zajisté víš, proč. Člověk je sice pánem země a králem tvorstva, ale panství nad přírodou si musí dobýti vlastním úsilím. Štěstí nikomu nepadne do klína samo. Člověk si je musí vybojovati.

Síly přírodní jsou mohutné a slepé. Člověk se snažil ode dávna, aby je ovládl. Jinak jsou mu ty síly na škodu, ne na prospěch. Řeka když se rozvodní, strhuje a ničí všecko, co stojí v cestě. Ale lidé mohou ovládnouti živelnou sílu její. Vykopají nové, přímé koryto a svedou do něho řeku. A voda novým řečištěm tekoucí žene továrny. To je síla ovládaná člověkem.

Oheň je dravý živel. Není-li ovládnut, ničí. Spoutáme-li jej, aby hořel, kde a jak chceme, stává se živlem užitečným. Co je jiného oheň

v kamnech hořící než spoutaný a ovládnutý živel?

Avšak takové živelné síly nejsou jenom v přírodě, jsou také v nás. Jsou od Boha. Bůh jimi pečuje o náš život.

První síla se jeví tím, že cítíme hlad a žízeň. Účelem jejím jest zachovati tělesný život člověka. Síla ta nás nutí, abychom jedli a pili. S ukončením hladu a žízně spojil Bůh pocity tak příjemné, že je třeba, abychom byli opatrní a nejedli a nepili více, než potřebujeme. Sílu, která nás nutí, abychom jedli a pili, musíme ovládati, sice bychom se přejedli a přepili a tak svému zdraví uškodili.

Druhá síla má jiný účel. Ne zachovati život jedince, ale zachovati život lidského pokolení vůbec. Touto silou pečuje Bůh o trvání lidstva.

Člověk se skládá z těla a duše. Tím, že máme duši, podobáme se andělům. Tím, že máme tělo, podobáme se zvířatům a rostlinám.

Jak povstali andělé? Ne od jiných andělů. Andělé nemají rodičů. Pocházejí přímo od Boha. Tak i lidská duše. Duše nemá otce ani matky, pochází od Boha. Bůh tvoří duše z ničeho. A odkud je tělo? Tělo nepochází toliko od Boha, nýbrž také od rodičů. Jinými slovy: Bůh tvoří tělo dítěte pomocí rodičů.

Proto utvořil Bůh jinak tělo muže a jinak tělo ženy. Proto jsou některé části těla jiné u mužů a jiné u žen. To jsou mužské a ženské ústroje.

V nich jsou skryty buňky, jejichž spojením může povstati zárodek dětského tělíčka. Vznikne-li takový zárodek, dává mu Bůh duši. Pak se vyvíjí po devět měsíců, až je tak silné, že může žít samo.

Milý synu, i ty jsi byl takto skryt pod srdcem své matky. Tam tě živila svou krví a opatrovala tě ještě než jsi se narodil. Po devíti měsících jsi vyšel z těla jejího. Při tom trpěla velké bolesti, ale nedbala jich a radovala se, že jsi přišel na svět a starala se o tebe, abys neumřel. Tehdy jsi potřeboval zvláštní potravu. Tu ti dávala matka ze svých prsou. Narodí-li se matce dítě, tvoří se v jejích prsou mateřské mléko. To je nejlepší potrava pro takové dítě. Matka ji dává dítěti po několik měsíců. Jak vděčný musíš býti své matce, že takto pečovala o tvůj život a tolik při tom zkusila!

Moje starosti a utrpení matčino — toť cena, za kterou jsi se stal naším drahým dítětem. Nemůžeš zajisté pochybovati, že jsme chtěli a chceme jen tvé dobro.

Každý otec a každá matka trpí pro dítě. To jest povinnost od Boha jim uložená. Povinnost těžká. Bůh však je dobrý a neukládá lidem břemen, jichž by nemohli unést nebo snad jen velmi těžce. Proto každá povinnost, kterou člověk koná, je spojena s radostí. Vědomí, že jsme jednali správně, nás oblažuje.

Kdybys byl povolán k soudu za svědka a na tvém svědectví záleželo, bude-li člověk nevinný

osvobozen či ne, jistě bys tam mluvil pravdu, aby onen nevinně obžalovaný člověk byl propuštěn. A odcházel bys pak ze soudní budovy s radostným pocitem, že jsi jednal dobře a že jsi se neprovinil proti Bohu, jenž káže: NEPROMLUVÍŠ KŘIVÉHO SVĚDECTVÍ PROTI BLIŽNÍMU SVĚMU!

Byla by to arci radost duševní. Avšak i tělesnou radost spojil Bůh s plněním některých povinností. Jíme-li a pijeme-li, máme příjemné pocity chuťové. Jsme povinni pečovat o svůj život. Tu povinnost nám Bůh zpříjemnil rozkoší, kterou cítíme, když jíme a pijeme.

Tak i ony těžké povinnosti, které mají rodiče, ulehčuje Bůh rozličnými radostmi duševními a tělesnými. Čistě duševní radosti plynou rodičům ze společného života, ze vzájemné lásky a podpory, z dobrého chování dítek. Duševních i tělesných radostí pak okoušejí zvláště při manželském objetí.

Bůh dal všem lidem touhu po těchto radostech. A tato touha jest ona druhá veliká síla v nás. Jeví se zvláště přitažlivostí mezi muži a ženami. Cílem té přitažlivosti jest, aby lidé vstupovali v stav manželský a byli pomocníky Božími v péči o trvání lidského pokolení.

Síla ta jest velmi mocná. Pociťuje ji v sobě každý, kdo přestane být dítětem. Má-li však ta síla přinést člověku blaho, musí ji ovládati.

Kterak to dokáže a proč má tak činiti, povím ti až v příštím listě.

L I S T T Ě T Í
B O J

Milý synu!

Nejprve ti chci něco vypravovati. Makedonský král Filip měl ve stáji koně, jménem Bukefala. Žádný jezdec ho nedovedl zkrotiti. A co nikomu se nepodařilo, dokázal kralevic Alexander. Vešel do stáje, uchopil bujného koně za hřívu, postavil jej přímo očima do oslepujícího slunce, vyskočil ze zadu na hřbet, nepřivýklý tíži, a jezdil na koni tak dloho, až se kůň unavil a poslouchal. Když to viděl král, řekl prý: Synu, hledej si jiného království, Makedonie jest pro tebe malá! Dobře pocítil král Filip, jaká síla se tají v duši jeho syna.

Milý synu, každý člověk má v sobě Bukefala a Alexandra. Bukefalos — to je nižší stránka naší přirozenosti, která se jeví živelnými, slepými takřka a neukrocenými silami. Alexander — toť stránka vyšší, rozum a vůle. Nižší má podřízeno býti vyššímu. Jezdec má ovládati koně a ne naopak. A ovládne jej, jen když jej obrátí k světlu mravního ideálu. Jezdec, který se nechá vyhoditi ze sedla, je k smíchu. Proč asi? Poněvadž nižší zvítězilo nad vyšším. Kdybys viděl požárem zničené stavení nebo povodní strhané mosty, řekl bys snad, že je to dobré a krásné? Jistě že ne.

A tak podobně není ani dobré ani krásné, vítězí-li v člověku živelné síly nad rozumem a vůlí.

Člověk se musí ovládati, to jest nižší stránku své přirozenosti podříditi stránce vyšší.

To není snadné. Avšak táži se tě: Chceš býti hrdinou nebo zbabělcem? Chceš býti hříčkou svých vášní nebo jejich pánem? Nepochybuji ani trochu, že chceš býti vítězem a ne poraženým. Chceš bojovati a ne bez boje se vzdávati podoben třtině, která se naklání, kam vítr zavane.

Budeš-li od počátku pravým bojovníkem, bude ti boj čím dále snadnější. Nabudeš zvláštní schopnosti ovládati vnitřní přírodu.

Jak mám bojovati, abych zvítězil? tážeš se mne. O tom právě tě chci poučiti. Víš dobře, že je snadnější uhasiti malou jiskru než požár, který z ní může povstati. Podobně je snadnější vyléčiti nemoc, jde-li se k lékaři hned, jak se objeví první její známky, než když už nemoc celé tělo zachvátí. Proto je třeba, abys hleděl v sobě utlumiti hned první projevy živelných sil, zejména různé necudné představy a žádosti. Samy o sobě nejsou ty představy a žádosti špatné a hříšné. Nemůžeme za to, že v nás povstávají. Musíme však odvracetí mysl od nich, potlačovati je, aby nenabýly vrchu nad rozumem a vůlí. Kdybychom se jim poddávali, se zalíbením se jimi obírali; kterak bychom mohli nad nimi zvítěziti?

Kdo vyhraje tuto první část boje, vyhraje snadno i ostatní bitvy. Nebude se zbytečně dívati

na necudné obrazy nebo na necudně oblečené osoby, nebude mluvit necudných řečí ani zpívat necudných písní. Ale kdo tuto první bitvu prohraje, jak by mohl vítězit v dalších, když už je oslaben a napolo poražen?

Přestal jsi býti dítětem. Počínáš býti mužem. To znamená, že máš býti hrdinou. Uslyšíš někdy, nebo jsi snad již slyšel, že dotýkáním mužského ústroje lze vyvolat pocit tělesné rozkoše. Možná, že jsi už takový pocit měl ve spánku nebo polospánku. Co to jest? Znamení, že jsi vlastně již mužem a že ve tvém těle vznikají ony buňky, kterými později sám se můžeš stát otcem. Těch buněk se tvoří v těle veliké množství. Látka, ze které vznikají, jest velmi vzácná. Vznikají činností zvláštních žláz. Ta činnost je v úzké spojitosti s činností nervů, míchy a mozku. Žlázy ony vyměšují tak zvané hormony. Hormony přicházejí do těla a jsou nezbytny k tvoření krve. Neví se sice dosud, co jsou hormony, ale je jisto, že jsou a že je jich v těle třeba. Jsou jakousi mízou v těle lidském a udržují krev svěží, nervy silnými, mozek bystrým.

Je-li zárodných buněk v těle nadbytek, vycházejí z těla mužským ústrojem obyčejně ve spánku. To je spojeno s pocitem tělesné rozkoše, jak jsem ti již pravil. Ale je v tom jisté nebezpečení. Mnozí dospívající hoši se pokoušejí úmyslně si způsobiti ten pocit, dotýkajíce se zbytečně mužského ústroje nebo i jiným způsobem.

To je veliká chyba a těžký hřích. Proč? Pro-

tože si tím škodí na zdraví, zvláště když se toho hříchu častěji dopouštějí. Zbavují své tělo látek, jež jsou mu velmi potřebny. Škoda na zdraví se sice neukáže hned, ale po čase jistě. Chudokrevnost, nervová slabost, nespavost, duševní zemdlenost jsou následky takového hříchu.

Takoví hoši kazí velmi svoji povahu. Nejsou již schopni ovládati se. Každý nový poklesek je činí slabšími než byli. Nedovedou se pak již v ničem zdržeti. Jsou náchylni ke lži, krádeži a jiným hříchům. Trápí se výčitkami svědomí, neboť dobře cítí, že nejednají správně. Přestávají se modlití, poněvadž si myslí, že modlitba jim není nic platná. Neradi chodí ke svaté zpovědi a nebo, jdou-li přece, hlavní svůj hřích buď zamlčují nebo jen napolo vyznají. Stávají se vnitřně rozervanými a nešťastnými, slabochy, kteří už nedovedou bojovati, i kdyby chtěli.

Raději bych si přál, milý synu můj, abys byl mrtev, než abys upadl do takových hříchů. Spíše bych snesl, kdybys umřel, než kdybys živ jsa, hynul na duši i na těle. Napomínám tě tedy, abys dobře uvážil a k srdci si vzal, co jsem ti napsal o duchovním boji.

Příště ti chci pověděti něco o zbraních, kterými musíš bojovati, abys zvítězil.

L I S T Č T V R T Ý
Z B R A N Ě

Milý synu!

Slíbil jsem ti, že ti napíšeš, jakými zbraněmi máš bojovati, abys zvítězil. Pravím ti však hned na počátku, že dobrý bojovník vždy si najde zbraň. Zbraně, o kterých ti budu psát, nejsou jediné, ale jsou nejlepší. Samson pouhou oslí čelistí se ubránil proti nesmírné přesile nepřátel. Bojovníku špatnému ani nejlepší zbraň nic neprospěje. Vše záleží na dobré vůli.

Aby voják dobře bojoval, musí míti dosti sil. Slabý nebo hladový voják není schopen boje.

Bůh uložil lidem těžký boj proti přirozenosti. Ale dává jim nadpřirozený pokrm pro duši, kterým by se sílili. Jest to svaté přijímání. Jako obyčejný chléb živí a sílí naše tělo, tak svaté přijímání, které požíváme v podobě chleba, živí a sílí naši duši. Čím častěji přijímáme Tělo Páně, tím více svoji duši posilujeme. Necítíme ovšem té duševní posily, zrovna tak jako necítíme, když požijeme tělesný pokrm, že se ten pokrm v těle našem mění v živné látky a že ty látky přecházejí v krev. Nazýváme to trávením. Tělo se živí vlastně bez našeho vědomí. Duše též. Kristus ustanovil své tělo za pokrm v podobě chleba, aby naznačil, že duši naší je právě tak často

třeba svátostného pokrmu, jako je třeba tělu pokrmu obyčejného.

Duchovní boj nám usnadňuje Kristus také tím, že ustanovil svatou zpověď, abychom mohli duši očistiti od hříchu a nabýti tak jistoty, že máme čisté svědomí. I když klesneš v boji, můžeš opět povstati. Zhřešíš-li, můžeš dojíti odpuštění, když lituješ svého provinění a chceš se napraviti. Jest ovšem třeba, aby ses zpovídal vždy úplně a upřímně. Po dobré zpovědi je člověku lehký a radostný, jako by se zbavil veliké tíže. Zpověď ledabylá a neupřímná však nepřináší takového radostného uspokojení. Neboj se a nestyd' se nikdy zpovídati, ať máš hříchy jakékoliv! Ve zpovědnici je vždy muž vzdělaný, který ti porozumí a pomůže. Máš-li se zpovídati z nějakého hříchu proti cudnosti a nevíš, jak by ses vyjádřil, řekni prostě: Prosím, já mám ještě nějaký hřích, ale nevím, jak bych to řekl. Zpovědník už se tě zeptá a když mu pravdivě odpovíš na jeho otázky, nesnáz pomine. Pochybuješ-li, je-li něco hříchem proti cudnosti, zeptej se zpovědníka. Zpověď není jen k tomu, abychom se vyznávali z hříchů, ale také k tomu, abychom se radili o věcech, kterým dobře nerozumíme, zvláště když se týkají našeho svědomí. Nemusím ti snad ani připomínati, že zpovědník je povinen zachovávat tajemství o všem, co ví ze zpovědi. Proto se mu svěř vždy s největší důvěrou!

Slavní vojevůdcové se modlívali před bitvou.

Věděli, že vítězství dává Bůh. Modlitba je myšlenka na Boha. Může tedy býti tak rychlá a krátká jako je myšlenka. Jsi-li v pokušení, vzpomeň na Boha. Stačí i krátký povzdech: Bože, pomoz mi! Ježíši, posil mne! Maria, matko má, neopouštěj mne!

Takové krátké modlitby se nazývají střelnými. To proto, že jsou rychlé jako střela. Ale též proto, že jsou nejlepší zbraní proti zlu. Hojně užívej této zbraně!

Nakonec pak ti chci povědět, kterak si sám můžeš usnadnit svůj boj. Nežůstávej bez zaměstnání! Zahálíš-li, přijdou necudné představy a žádosti a bude ti těžko odvrátit mysl od nich. Střídej práci s četbou, zábavou a hrou! Něčím se stále zabývej! Rád vidím, má-li hoch zálibu v něčem zvláštním. Někdo rád kreslí, jiný zahradničí ve volné chvíli, jiný hraje na housle nebo vyřezává. To jsou ušlechtilé záliby, které poutají ducha a odvádějí jej od nebezpečných myšlenek.

Říká se, že při práci člověk zapomene na všechno zlé! To je pravda. Pracuj vždy s láskou a horlivostí! Práce není kletba, nýbrž krásný dar Boží. Práci nabývá lidský život smyslu a ceny. Lidé pracující bývají lidé veselí. Lenoši bývají znudění a omrzelí. Pravdivé je přísloví, že zahálka je matka hříchu.

Pracuješ-li duševně nebo tak, že nemáš dosti pohybu, musíš si to vynahradiť. Užij každé příležitosti k tělesné práci! Pomáhej na poli, v za-

hradě, v domácnosti! Prospěješ sobě i jiným. Není-li ti možno, abys tělesně pracoval, pěstuj tělocvik a sport! Pobývej hojně ve volné přírodě a na čerstvém vzduchu! Nezapomínej, že tělesná cvičení nejsou cílem, nýbrž jen prostředkem k cíli! A tím cílem je osvěžení těla, ne přepínání sil. Nehoň se za rekordy, abys byl chválen! Nemá to smyslu. Nerozumným pěstováním tělocviku a sportu již mnohý jinoch si zničil zdraví. Co činíš, čiň s mírou! Budeš-li rozumně pečovati o své zotavení, nepochybuji, že ti to prospěje i na duchu. Duševně osvěžen a tělesně znaven budeš usínati večer, poruče duši i tělo Bohu modlitbou. Ráno vstávej hned, jak se probudíš! Vstaneš za jisté s tváří jasnou, srdcem radostným a duší čistou.

Tyto čtyři listy, drahý synu můj, jsou psány krví mého srdce. Tím chci říci, že jsem ti napsal, co nejlepšího vím a co pro tvé blaho za nejlepší pokládám. Budeš-li se řídit podle mých rad, dojdeš štěstí v tomto životě i v onom. A sejdeš-li snad s pravé cesty — což nedej Bůh — nebudeš se aspoň moci vymlouvat, že tě nikdo nepoučil, jak máš žít. Budeš vinen sám. Nyní již vše záleží jen na tobě. Musíš chtít! Poučiti jsem tě mohl, ale chtít za tebe nemohu. Chtít za tebe nikdo nemůže právě tak, jako nikdo nemůže za tebe jít. Chtít musíš sám!

O B S A H

5

L I S T P R V N Í
Ž I V Ō T

10

L I S T D R U H Ý
Š T Ě S T Í

14

L I S T T Ř E T Í
B Ō J

18

L I S T Č T V R T Ý
Z B R A N Ě